

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA
II mandat**

OZNAKA: NVRLJP-22-00019
NVRLJP-25-0032

Zagreb, 12. rujna 2024.

ZAPISNIK

**s 12. sjednice Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (u daljnjem tekstu:
Nacionalno vijeće)
održane dana 26. ožujka 2024. godine u virtualnom okruženju putem ZOOM platforme
s početkom u 14,00 sati**

Sjednici su prisustvovali sljedeći članovi Nacionalnog vijeća: Mario Vučić, Mirela Franović, Ivana Bilić, Dragan Bagić, Davor Lonić, Loredana Maravić, Josipa Češnovar, Danijela Žagar, Andrej Marušić, Žarko Bošnjak, Emita Blagdan, Dario Ćorić, Damir Vusić i Jasminka Martinović.

Sjednici nisu prisustvovali sljedeći članovi Nacionalnog vijeća: Hrvoje Balen, Edita Stilin, Robert Blažinović, Luka Novosel, Suzana Curavić, Ivana Drobac Kern, Tibor Pentek, Irena Bačelić, Gordana Nikolić, Petar Mišević, Darko Šeperić.

Osim članova Nacionalnog vijeća sjednici su prisustvovali i Josipa Dragičević (MZO) i Marko Ek (MZO).

Uvodne riječi

Članovima Nacionalnog vijeća uvodno se obratila predsjednica Nacionalnog vijeća mr. sc. Loredana Maravić, pozdravila je nazočne te je ustvrdila da je na sjednici prisutno 14 članova čime je ostvareno postojanje kvoruma.

Ova tematska sjednica planirana je Godišnjim planom rada Nacionalnog vijeća, a posvećena je raspravi o Nacrtu izvješća o povezivanju HKO-a s EQF-om i s QF-EHEA („Referencing and Self-Certification Report to the European Qualifications Framework and Qualifications Framework of the European Higher Education Area).

Dnevni red:

1. Nacrt izvješća o povezivanju HKO-a s EQF-om i s QF-EHEA („Referencing and Self-Certification Report to the European Qualifications Framework and Qualifications Framework of the European Higher Education Area)
2. Razno

Ad 1. Nacrt izvješća o povezivanju HKO-a s EQF-om i s QF-EHEA („Referencing and Self-Certification Report to the European Qualifications Framework and Qualifications Framework of the European Higher Education Area)

Izvješće o povezivanju s EQF-om i s QF-EHEA prikazuje hrvatski obrazovni sustav, Hrvatski kvalifikacijski okvir, sustav kvalifikacija i sustav osiguravanja kvalitete kvalifikacija na svim razinama obrazovanja. Budući da je Nacionalno vijeće uspostavljeno kao strateško tijelo za razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: HKO), na tematskoj sjednici Nacionalnog vijeća moderirana rasprava o trenutnim izazovima u primjeni HKO-a i o daljnjem razvoju kvalifikacijskog okvira pridonijet će upotpunjanju Izvješća. Na temelju zaključaka rasprave s ključnim dionicima, ažurirano Izvješće o povezivanju s EQF-om i s QF-EHEA bit će predstavljeno Savjetodavnoj skupini za EQF pri Europskoj komisiji.

Europski kvalifikacijski okvir je okvir za cjeloživotno učenje koji nastoji uključiti ishode učenja koji proizlaze iz bilo kojeg konteksta učenja. Stoga je to integrirajući okvir i može biti zajednička referentna točka za opće obrazovanje i osposobljavanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje i visoko obrazovanje. Također se može prilagoditi učenju postignutom vrednovanjem neformalnog i informalnog učenja. Međutim, EQF može postići ovakvu integraciju samo ako zasebni nacionalni sustavi koji se na njega odnose također mogu integrirati različite značajke i kontekste učenja.

Rasprava je strukturirana kroz devet točaka na temelju materijala Europske komisije, CEDEFOP-a i Ministarstva znanosti i obrazovanja, a moderirala ju je predsjednica Nacionalnog vijeća mr. sc. Maravić.

a) Kvalifikacije i tržište rada

U Hrvatskoj postoje brojne prilike za suradnju gospodarstva i obrazovanja u oblikovanju kvalifikacija da bismo poboljšali mogućnosti pojedinca na tržištu rada. Osim zajedničkog sudjelovanja predstavnika tržišta rada i obrazovanja u kreiranju standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i povezanih programa, brojni su potencijali za suradnju i u provedbi obrazovnih programa kroz gostujuća predavanja, mentorstva, organizaciju natjecanja... Učinkovito oblikovanje politika obrazovanja u velikom dijelu ovisi o razumijevanju načina na koji su povezani obrazovni trendovi i trendovi na tržištu rada te njihov utjecaj na dobrobit pojedinca i države. Ključno je pitanje koriste li se dovoljno dostupne prilike za suradnju obrazovanja i tržišta rada ili i danas postoje prepreke ili izazovi koje moramo premostiti?

Mirela Franović istaknula je da postoje prostori za unaprjeđenje suradnje obrazovanja i tržišta rada, a osobito je problematizirala plan upisa u srednje škole. Predložila je da i Hrvatska obrtnička komora bude prisutna na sastancima na razini županija koje organiziraju gradski, odnosno županijski uredi nadležni za obrazovanje i na kojima se donose odluke u upisnim kvotama u srednje škole, osobito u obrtnička zanimanja zato što Hrvatska obrtnička komora ima uvid u statistiku broja obrtnika po županijama. U slučaju da nema dovoljno obrtnika ili ih nema uopće, učenici nemaju gdje pohađati taj dio programa naukovanja, što nije dobro za njihovo usvajanje znanja, sposobnosti i vještina koje su im ključne u učenju i budućem radu.

Danijela Žagar usuglasila se sa stavom Mirele Franović te istaknula da je uloga Hrvatske obrtničke komore zbilja ključna u oblikovanju obrazovne upisne politike. Dakako, važna je uloga Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i to kroz upućivanje učenika obrtničkih zanimanja na pohađanje dijela nastave kod poslodavaca, odnosno u gospodarstvu te određivanja dovoljnog broja mjesta za naukovanje. Također, boljom komunikacijom svih sudionika postići će se kvalitetnije informacije o potrebama gospodarstva i zanimanjima koja su uistinu deficitarna.

Dr. sc. Bagić ukazao je da je na svim razinama obrazovanja ključno posvješćivanje važnosti skupova kompetencija jer dodavanjem novih skupova kompetencija ili njihovom zamjenom može se i kvalifikacija promijeniti, korigirati i uskladiti s potrebama poslodavaca. Također, dr. sc. Bagić je istaknuo da bi se moglo raditi na isticanju važnosti odnosa skupova kompetencija i kvalifikacija jer poslodavci često nisu svjesni s kojim je skupovima kompetencija povezana kvalifikacija. Osim toga, smatra važnim posvetiti pažnju i budućim potrebama tržišta rada.

Što se tiče visokog obrazovanja, mr. sc. Maravić podsjetila je da Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja koje svake godine izrađuje Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja prosljeđuje svim javnim i privatnim visokim učilištima s preporukom da svoje upisne politike usklađuju s tim potrebama.

b) Dionici u oblikovanju kvalifikacija

Prilikom dizajniranja kvalifikacijskih okvira posvećuje se pažnja stvaranju temelja za međuinstitucionalni i međusektorski dijalog. Uspjeh kvalifikacijskih okvira uvelike ovisi o njihovoj sposobnosti da okupe relevantne dionike i tako stvore jezgru za suradnju i rješavanje različitih izazova. Ovaj dio rasprava vođen je pitanjima jesu li u hrvatski sustav kvalifikacija uključeni svi relevantni dionici i koji su primjeri dobre prakse u suradnji dionika.

Dr. sc. Bagić podsjetio je da u sustavu visokog obrazovanja postoji nedovoljan interes za izradu standarda zanimanja od strane poslodavaca. Josipa Češnovar objasnila je da je za visoko obrazovanje odobreno 193 standarda zanimanja, ali do sada samo 38 standarda kvalifikacija.

c) Bolje razumijevanje kvalifikacija

Razumijevanje kvalifikacija koje su dio kvalifikacijskog okvira nije iscrpljena tema budući da se često fokusira na kvalifikacije koje čine većinu kvalifikacijskog sustava. Kvalifikacijski okviri uvijek predstavljaju pojednostavljenje složenih kvalifikacijskih sustava. Ne očekuje se da savršeno odražavaju stvarnost sustava koje predstavljaju. Takva apstrakcija – a time i pojednostavljenje – neophodna je ako se želi postići da se vrlo različite kvalifikacije razumiju u međusobnom odnosu te uspoređuju i kombiniraju na bilo koji razuman način. Predsjednica mr. sc. Maravić pitala je članove Nacionalnog vijeća kako se kroz HKO dalje može unaprijediti razumijevanje kvalifikacija koje čine „rubni dio“ kvalifikacijskog sustava i njihovih međuodnosa, kako se vrednuju i koriste u našim društvima.

Josipa Češnovar objasnila je da su primjer kvalifikacija koje čine „rubni dio“ kvalifikacijskog sustava stručni kratki studiji za koje se ne izrađuje velik broj kvalifikacija, a mr. sc. Maravić je istaknula da je u Upisniku studijskih programa upisano tek nekoliko stručnih kratkih studija, što je šteta jer se takvim studijima također mogu zadovoljiti neke potrebe tržišta rada.

d) Jasnoća odnosa između kvalifikacija (prohodnost)

Kvalifikacijski okviri mogu pomoći da se jasnije izraze odnosi između kvalifikacija. U svom najosnovnijem smislu kvalifikacijski okviri mogu biti shvaćeni kao klasifikatori koji određuju odnos – vodoravno i okomito – između različitih kvalifikacija. Nejasnoća u kvalifikacijskom sustavu, u smislu jednakosti i odnosa između različitih kvalifikacija na različitim razinama, može biti prepreka za polaznike obrazovanja koji žele nadograđivati svoja postignuća iz različitih razina i sektora, što ih sprečava da iskoriste mogućnosti koje nudi sustav obrazovanja. Mr. sc. Maravić pitala je članove Nacionalnog vijeća je li u Hrvatskoj uspostavljen sustav kvalifikacija kroz koji su postali jasniji odnosi među kvalifikacijama na istoj razini i među kvalifikacijama na različitim razinama (u smislu prohodnosti)?

Dr. sc. Ivana Bilić zauzela je stav da prohodnost u našem sustavu nije dovoljno jasna, osobito u sustavu visokog obrazovanja. Danijela Žagar također je rekla da je prohodnost teško ostvariva i u strukovnim zanimanjima zato što ne postoje kvalifikacije koje bi se mogle završavati nakon završetka trogodišnjeg programa pa u nekim slučajevima čak i nakon četverogodišnjeg.

e) Odgovornost pojedinaca

Transparentnost kvalifikacija temelj je za razvijanje osobne odgovornosti. U smislu postizanja glavnog cilja većeg i boljeg cjeloživotnog učenja, građanin pojedinac ključni je dionik. Kvalifikacijski okvir je sredstvo pomoću kojeg bi cijeli kvalifikacijski sustav mogao postati osjetljiviji na potrebe pojedinaca, ta je osjetljivost možda pravo mjerilo dodane vrijednosti. Ipak, pojedinac koji je motiviran za učenje možda i ne zna za nacionalni kvalifikacijski okvir. Ključna pitanja ovog dijela rasprave su: kojim se alatima HKO-a jača odgovornost pojedinca i koje su nezakonodavne aktivnosti koje u Hrvatskoj mogu pridonijeti razumijevanju kvalifikacija od strane pojedinaca.

Žarko Bošnjak raspravi je pridonio stavom da se odgovornost pojedinca i svijest o kvalifikacijama i sposobnostima razvija kod učenika od osnovne škole.

f) Mikrokvalifikacije

U posljednjih nekoliko godina u Hrvatskoj su provedene mjere čija je svrha bila povećati kapacitete zemlje za proširenje ponude kraćih obrazovnih programa, odnosno programa za stjecanje mikrokvalifikacija. Uspostavljeni su i postupci osiguravanja kvalitete takvih programa na svim razinama. Ipak, potencijal mikrokvalifikacija još nije u dovoljnoj mjeri iskorišten u visokom obrazovanju usprkos uspostavljenim postupcima. Unaprijeđen je zakonodavni okvir u visokom obrazovanju, donesene su i jasne smjernice kao temelj za razvoj kraćih programa na razini visokog obrazovanja. Mr. sc. Maravić upitala je članove koji su još koraci kojima se može proširiti ponuda mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju da bi se povećala njihova raznolikost.

Josipa Češnovar podsjetila je koje su aktivnosti vezane uz mikrokvalifikacije provedene od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja u sustavu visokog obrazovanja – propisima se potiče izrada programa cjeloživotnog učenja na razini visokog obrazovanja usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom, donesene su i upute za izradu i izvođenje takvih programa, potiče se cjeloživotno učenje. Također, Češnovar je podsjetila na tri radionice Ministarstva o mikrokvalifikacijama koje su održane za visoko obrazovanje, a čija je posjećenost pokazala interes dionika za tu temu.

g) Sustav priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja

Hrvatska je nedavnim razvojem postavila dobre temelje za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja, donošenjem smjernica u visokom obrazovanju i pripremljenim propisima i podlogama u obrazovanju odraslih. Uvođenje priznavanja prethodnog učenja (potvrđivanje neformalnog i informalnog učenja) može se smatrati ključnim čimbenikom u izgradnji kvalifikacijskog okvira jer to signalizira da različita iskustva učenja mogu biti priznata. Vještine stečene na poslu ili kroz druge aktivnosti mogu se formalno ocijeniti i certificirati na temelju vjerodostojnih standarda koji čine dio kvalifikacijskog okvira. Rasprava je otvorila pitanje kakve su daljnje potrebe ovog sustava i koje specifičnosti vlastite obrazovne tradicije Hrvatska treba uzeti u obzir u daljnjim koracima?

Mr. sc. Maravić podsjetila je da je Ministarstvo osiguralo zakonske preduvjete za priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja, čime se omogućuje da visoka učilišta u većoj mjeri pristupe primjeni takve prakse. Sukladno Zakonu o obrazovanju odraslih iz 2022. program vrednovanja treba biti usklađen sa skupovima ishoda učenja (SIU) iz Registra HKO-a, razine 2 do 5 HKO-a (strukovno specijalističko usavršavanje), donosi ga ustanova za obrazovanje odraslih uz prethodno pozitivno stručno mišljenje ASOO-a, obvezno je usklađivanje sa SK ili SIU u Registru HKO-a. Program vrednovanja ustanova je obvezna unijeti u NISOO, metodologiju izrade programa vrednovanja donosi ASOO, a način prijave i provođenje vrednovanja prethodnog učenja propisuje ministar *Pravilnikom o načinu prijave i provođenju vrednovanja prethodnoga učenja*. Vrednovanje prethodnog učenja provodi se u svrhu stjecanja mikrokvalifikacije ili djelomične kvalifikacije na razinama 2 do 5 HKO-a, cjelovite kvalifikacije na razini 2 HKO-a, cjelovite kvalifikacije na razini 3 HKO-a koja se provodi i u redovnom obrazovanju i nove cjelovite kvalifikacije na razini 3, 4.1 ili 4.2 HKO-a koja se provodi i u redovitom obrazovanju. U visokom obrazovanju prednosti su kraće studiranje (osobito za izvanredne studente i studente koji rade), povećanje stope završnosti visokog obrazovanja, povećanje broja studenata koji se upisuju na visoka učilišta (privlačenje starijih studenata i podzastupljenih skupina), poticanje cjeloživotnog učenja (pokretanje programa stručnog usavršavanja za potrebe cjeloživotnog učenja na visokim učilištima) i dodjeljivanje mikrokvalifikacija.

Priznavanje prethodnog učenja u sustavu visokog obrazovanja provodi se prilikom upisa kroz odobravanje izuzeća pohađanja i polaganja kolegija ili dijelova kolegija te četiri faze priznavanja i vrednovanja neformalnog i informalnog učenja iz Preporuka Vijeća EU, alate poput samovrednovanja i testova kao i osiguravanje kvalitete. Nacionalni propisi ne omogućavaju primjenu priznavanja prethodnog učenja ako osoba nema kvalifikaciju potrebnu za pristup visokom obrazovanju. Nadalje, nije moguće dodijeliti kvalifikaciju u visokom obrazovanju isključivo temeljem priznavanja prethodnog učenja.

h) Društvena zbivanja

Jedno je od temeljnih načela razvoja kvalifikacija je osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, gospodarskog i društvenog razvoja. Promjene u društvu trebaju utjecati i na predodžbu daljnjeg razvoja kvalifikacijskog sustava. Pitanje koje je mr. sc. Maravić postavila je koja trenutna društvena zbivanja treba uzeti u obzir pri promišljanju oblikovanja daljnjeg razvoja kvalifikacija.

Josipa Češnovar podsjetila je da su na konferenciji Nacionalnog vijeća u prosincu 2023. bile istaknute ideje koje se zastupaju u svim zemljama EU – potiču se vještine zelene tranzicije, potiče se proširenje obrazovne ponude za zelenu tranziciju i to u svim dijelovima obrazovanja.

Spomenuto je i da migracije stanovništva te time promjene u strukturi stanovništva mogu utjecati na razvoj kvalifikacija.

i) Povjerenje u međunarodnom kontekstu

Kvalifikacijski okviri imaju potencijal dovesti do povećanog razumijevanja nacionalnih kvalifikacijskih sustava među različitim zemljama. Da bi kvalifikacijski okviri uspjeli premostiti različite razine i vrste obrazovanja, osposobljavanja i učenja koje postoje u različitim zemljama, uzajamno povjerenje je preduvjet. Rasprava je okončana pitanjem je li HKO pridonio izgradnji povjerenja među sustavima kvalifikacija između Hrvatske i drugih država.

Budući da su nacionalni kvalifikacijski okviri odnosno njihova povezanost s Europskim kvalifikacijskim okvirom i Kvalifikacijskim okvirom Europskog prostora visokog obrazovanja važan alat tijelima za priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija kao što je mreža ENIC/NARIC (RH - AZVO), najveći učinak vezano uz izgradnju povjerenja je kod **priznavanja** inozemnih obrazovnih kvalifikacija. Važno je naglasiti da je Pravilnikom o obliku i sadržaju svjedodžbe, diplome i dopunske isprave o studiju (propisano da dopunska isprava o studiju sadrži podatak o razini HKO-a i razini EQF-a).

2. Razno

Predsjednica mr. sc. Maravić podsjetila je članove da svoje doprinose Izvješću mogu poslati kroz sljedećih dva tjedna. Članovi nisu imali dodatnih pitanja.

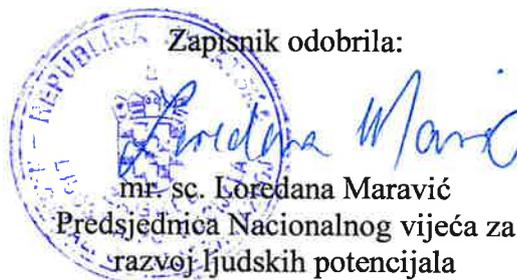
Sjednica je s radom završila u 16,10.

Zapisnik sastavio:

Marko Ek

Zapisnik odobrila:

mr. sc. Loredana Maravić
Predsjednica Nacionalnog vijeća za
razvoj ljudskih potencijala

